

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

FORMANDENS BERETNING VED DET ORDINÆRE FÆLLESRÅDSMØDE

Torsdag den 25. oktober 2018

på Jes Kruse-Skolen

Måden at se fjernsyn på forandrer sig, måden at organisere sine indkøb på forandrer sig, måden at få sine informationer forandrer sig, former for det sociale netværk forandrer sig og det med at være barn eller forældre i 2018 er nu heller ikke det samme, som at have været barn eller forældre for 30 eller 40 år siden.

Det er simpelt hen en kendsgerning og derfor skal vi som forening også forholde os til de forandringer der sker løbende i samfundet. Vi er del af et flertalssamfund og vi er del af et mindretalssamfund, som har mange berøringspunkter med det danske samfund. Sådan er det bare. Det står ikke til diskussion!

De opgaver, de forventninger, de krav, der stilles til Skoleforeningen fra mange sider og også fra os selv, for at vi kan være en tidssvarende organisation der tilbyder det rigtige og tidssvarende "produkt" på det pædagogiske, faglige og digitale område, er en konstant udfordring, som vi ikke bare er klar over, ikke bare reagerer på, men som vi aktivt vil være med til at udforme.

Alle de ting, som vi har på dagsordenen i dag, kunne lægges ind under den store overskrift, den overordnede overskrift som det danske mindretal og dermed også Skoleforeningen sådan hen ad vejen de sidste knap hundrede år har diskuteret ofte. Hvem er vi? Tales der nok dansk i mindretallet – i foreningen? Hvad er vores selvforståelse? Hvordan skal vores pædagogiske struktur se ud i fremtiden, osv...

I 2017 startede vi på udarbejdelsen af nye læreplaner efter dansk model, vi startede en intern sprogdebat her i Fællesrådet og i Styrelsen, og vi startede på en intern strukturanalyse – alt sammen ting, der har udgangspunkt i vores egen interesse, men som også andre i mindretallet og i Danmark er dybt interesseret i at høre noget om.

SPROGDEBAT

Begynder vi med sprogdebatten, som vi aktuelt beskæftiger os med siden 2017 og som er vigtig at føre, da den samtidig er en debat om vores selvforståelse som Dansk Skoleforening med opgaven at drive daginstitutioner og skoler for mindretallets børn.

Vi lever i 2018 i et civiliseret, humanistisk præget samfund og er en moderne forening, der har til opgave at levere dannelse ud fra et humanistisk grundlag.

Dermed behøver jeg ikke forklare langt og bredt, hvorfor vi ikke tror på pisk, frygt og eksklusion som acceptable redskaber for at skabe glæde og motivation ved sprogindlæringen.

De holdninger, udsagn, tilskyndelser der kom frem under workshop, sparring og indsendelser har vi forsøgt at tænke med i det, som vi lægger på bordet her i dag.

Udgangspunktet og fællesnævner er, at det i alle tider har været og sikkert også i fremtiden vil være sådan, at vi som forening har forældre i systemet som kan dansk og så dem, som ikke kan dansk – ENDNU!!

Udgangspunktet for dette faktum er mindretallets grundstruktur som hedder "mindretal er for dem der vil".

Vi har ikke "det rigtige mindretal" og så "tyskerne", vi har ikke en a og b sortering, et nationalt "over generationer begrundet" og et postnationalt "her og nu begrundet" mindretal – det vi har er "det

danske mindretal". Ordene "mangfoldighed og rummelighed" ville være en farce og fuldstændig til grin nævnt i mindretalssammenhænge, hvis vi tillader denne "Blut und Boden" diskussion, denne opdeling i den ægte og den uægte vare.

Vi har altså forældre der taler dansk og forældre der ikke taler dansk – endnu -- og det er vores tilgang til sprogpolitikken.

Det betyder ikke, at vores forventninger til "nye forældre" ikke skal tydeliggøres, men det skal ske gennem motivation og understøttelse.

Det vi ønsker, er da, at forældrene tager rejsen ind i den danske mindretalsverden sammen med deres børn – de børn, som i hvert fald bliver så danske, at det præger dem for livet. Det skal Skoleforeningen nok sørge for.

Det er Samarbejdsråd og vores medarbejdere, der er nøglen til at udvikle det danske, - idet både de ansatte, som jo er forpligtet på opgaven, og vi forældre er tydelige i vores forventninger, men samtidigt bakker op om, at hjælpe de nye ind i det danske sprog og mere.

Om en mere tydelig "forventningskultur" vil føre til, at færre kommer til og flere vil forlade os - spiller ingen rolle for, hvilken vej vi mener vi skal gå!

Man kommer frivilligt – mindretallet er for dem der vil – og man går frivilligt, hvis man nu finder ud af – at man alligevel ikke vil.

SSW

I Flensborg har vi sidst i september fået besked på, at Skoleforeningen fremover vil få forhøjet det årlige tilskud på daginstitutionsområdet med et rigtigt pænt beløb og i Hanved har vi hen over sommeren haft et fantastisk godt samarbejde med SSW og får en god portion økonomi til en hård tiltrængt udvidelse ved Hanved Danske Skole.

Jeg vil nævne det her og i dag, fordi vi ikke kun skal minde os om SSW's betydning for mindretallet og Skoleforeningen, når vi går imod et valg.

Vi oplever lignende andre steder, for det meste når vore optagelsesområder falder sammen med kommunegrænserne – og vi er ikke i tvivl om, at vi i det politiske spil primært har en ven – SSW.

Men - og det skal også nævnes - den kendsgerning med, at vi har institutioner i 41 kommuner, **men** faktisk børn fra over 300 kommuner betyder, at vi nærmest dagligt og dermed permanent har en stor udfordring med den slesvig-holstenske kommunestruktur.

Vores mindretal er i hele Sydslesvig – det er ikke kun der, hvor der ligger danske institutioner. I en del tilfælde mærker vi desværre, at en kommune ikke støtter vore børn på lige fod med de børn der besøger institutioner i deres egen kommune. På efterspørgsel får vi af og til direkte besked om, at der jo er plads i kommunens egne institutioner eller vi får tilskud i en størrelsesorden så vi kan fylde en lille sandkasse med sand.

Her må vi bl.a. appellere også til SSW kommunerådsmedlemmer om at spille med for mindretallet på tværs af kommunegrænser – acceptere, at der også eksisterer et dansk mindretal uden for deres egen kommunegrænse – for ellers vil vi engang i fremtiden kun kunne opretholde institutioner i større kommuner, hvor alle børnene også bor i den pågældende kommune.

SAMARBEJDSRÅD

I vores institutionsstruktur har vi Samarbejdsråd til at styrke samarbejdet mellem forældre og institution. Igennem samarbejde kan forældrene også øve indflydelse på skolens hverdag, men også i mere strategisk forstand. Man er ikke involveret i personalepolitik og enkeltsager – men kan dog påvirke rigtig meget – gennem samarbejde – derfor hedder det faktisk også Samarbejdsråd.

Jeg ville ønske mig, at flere samarbejdsrådsmedlemmer ville gå i dybden med regelsættet og finde ud af, hvor stor indflydelse samarbejdsråd egentlig kunne have på institutionen. Det samme gælder i øvrigt for elevråds-/fælleselevrådsregelsættet og dens brugere. Men dette kun som sidebemærkning.

Vi havde her i foråret et godt og konstruktivt samarbejde med rådene i Store Vi og Vanderup skoledistrikt. Rammerne var sat, men de to Samarbejdsråd bidrog meget konstruktivt i en proces, som førte derhen hvor vi er i dag – en sammenlagt, men til gengæld bæredygtig skole.

Vi har stadig institutionsdrift i begge byer, foreningerne var med i et konstruktivt møde og kan stadig bruge faciliteter i Vanderup. Der er ikke slukket lys og der vil i overskueligt fremtid ikke slukkes for lyset i Vanderup.

Men det var Samarbejdsrådene, der tog indflydelse på processen og som nu danner det nye Samarbejdsråd for Store Vi-Vanderup Danske Skole – også selvom vi ikke fulgte alle indstillinger. Og som på bedste måde understøtter udviklingen vil jeg sige.

Det var ikke nemt at opdage for enkelte, at det hverv man havde sagt ja til, pludseligt betød mere end planlægning af sommer- og skolefester, ordensregler, parkering og andre vigtige og spændende udfordringer som hører til Samarbejdsrådenes normale opgaver. Det var hårdt for de enkelte samarbejdsrådsmedlemmer, ansvaret trykkede og presset, forventninger og krav fra det omgivende lille samfund var ikke nemt at håndtere. Men Samarbejdsrådene stod distancen og stor tak for det.

Her vil jeg lige bemærke, at skolen dækker over 4-5 kommuner – og altså er et klassisk eksempel på, at vi som mindretal skal navigere i en struktur som af og til modarbejder os.

KONTAKT TIL DANMARK

Vi har i år flere elever på efterskole end før. Faktisk mere end 110 elever er i indeværende år ude af Sydslesvig for at dykke ned i dansk sprog og kultur. Et sprog- og dannelsesår uden lige for vores sydslesvigske børn.

Med tiltaget om et døgn på efterskole fra dette skoleår vil vi give alle vore elever et indblik i noget typisk dansk og dette til trods for at vi er vidende om, at ikke alle vore elever kan komme på efterskole bagefter -- men sådan er det også i Danmark – tilbuddet findes, men ikke alle kan!

Og så er der også alle dem, som ikke ønsker det – men de kender det så, for det hører til dansk kultur – og faktisk en enestående dansk kultur! - som vore elever simpelthen skal kende til.

Og så skal vi måske dernæst kigge på, hvordan vi får endnu mere glæde af de nye ting vore elever kan, når de kommer tilbage fra efterskole – for de kan berige såvel skoleliv som foreningsliv.

Flere og flere af vore institutioner knytter efterhånden kontakt til Danmark og den udvikling skal vi styrke.

Som i alle ved, så er 2020 det år, hvor dele af Sønderjylland kom tilbage til Danmark og mindretallet blev til. Det skal selvfølgelig markeres på behørig vis. Her i Skoleforeningen, i Fællesrådet, blev det i sin tid besluttet, at vi ikke skulle have den store VIP baserede fine fest, men et eller andet, der kommer børnene til gode.

Derfor arbejdes der på, at markere 2020 i uge 20 ved at alle – dvs. over 5000 sydslesvigske elever – tager på lejrskole i Danmark – og altså samtidigt. Vi kalder det indtil videre som arbejdstitel ”Pædagogisk genforening” – og vi tror på, at det vil gavne alle elever, skabe nye forbindelser, vil forbinde vore skoler endnu mere med Danmark, også på længere sigt, og vil skabe yderligere positiv opmærksomhed om Sydslesvig i Danmark.

ELEVFLUGT

Når vi nu er ved eleverne, så vil jeg lige forholde mig til debatten under overskriften ”elevflugt til Danmark ” lige efter sommerferien og komme med nogle kommentarer.

Faktisk er det lidt mærkeligt for et dansk mindretal, at det pludselig skulle være et problem at nogle af vore elever vil til Danmark.

Der er rigtig mange og især personlige grunde til, at man vælger at gå på et gymnasie i Danmark. Alt fra afstand til karakter, fra familiære forbindelser, skilsmisser og til, at man allerede i ung alder har en klar livsplan og går straight efter det.

Jeg synes principielt at vi skal glæde os over, at der er så gode tilbud til vore elever både hos os og nord for grænsen – og så synes jeg, at vi skal koncentrere os om det vi kan gøre noget ved.

Desværre handlede debatten i avisen rigtigt meget om rammebetingelser og det er lige det område, som vi ikke har så meget indflydelse på og derfor heller ikke kan ændre noget ved af egen kraft.

Men vi skal og kan med en positiv og konstruktiv tilgang tage konkurrencen op inden for de rammer vi nu en gang har, sådan at ingen forlader os, fordi de synes tilbuddet i Skoleforeningen er for dårligt – men udelukkende fordi de unge mennesker i et valg mellem gode alternativer alligevel mener, at den danske institution passer bedst til dem.

STRUKTURDEBAT I MINDRETALLET

Lad mig minde om, at vi er ET dansk mindretal, men flere foreninger med forskellige funktioner og vi er – modsat indtrykket i debatten – gode til at arbejde sammen, - vi kan selvfølgelig blive bedre, men det kan man vel altid.

Skoleforeningen har vist stor respekt for ønsket om mere åbenhed og samarbejde – men vi kan ikke forestille os en stor fusion. Og hvis nogen tror, at det tilkommer os i en regionsmodel eller lignende at omfordele skatte kroner fra dansk og tysk side – skatte kroner, som er tildelt formålsbestemt af bevillingsgivernes ansvarlige ministerier og udvalg – så tror jeg, at de er på et helt galt spor.

Vi tror faktisk, at det giver bedre opgaveløsning at vi er selvstændige organisationer – derfor kan vi alligevel kigge på yderligere samarbejds muligheder.

Fælles ansvar i Gæsteværelsesproblematikken er fx et vigtigt første skridt på vejen.

Vi er med i forskellige udvalg som har til opgave at intensivere samarbejdet foreningerne imellem endnu mere.

Men så må jeg også komme med et suk. Flere melder ud, at Skoleforeningen som princip ikke må lukke skoler.

Men jeg er da nødt til at sige: de samme der tager afstand fra skolelukninger, mener at Skoleforeningen får for mange penge – og vil i hvert tilfælde ikke afstå fra egne bevillinger for at en lille skole skal drives videre.

Med andre ord bliver det børnene i vore institutioner der skulle betale for denne variant af mindretalspolitik.

Det kan og vil vi af gode grunde ikke gå med til.

STRUKTURUDVIKLING I SKOLEFORENINGEN

Med overgangen til fællesskoler lavede vi en stor strukturændring – med pædagogisk sigte. Vi valgte i skolekredsene og til sidst her i Fællesrådet den skolestruktur vi stadigvæk har, fællesskolestrukturen – fordi den er mere dansk. Den har selvfølgelig fået små justeringer hen ad årene fordi flere nye skolelove kørte hen over landet, men som pædagogisk grundstruktur er den der stadigvæk.

Den struktur uden opdeling i de tre skoleformer sætter vi nu heller ikke til diskussion, men vi er alligevel efter vores vurdering nødt til at kigge på geografiske strukturforandringer – desværre delvis fremtvunget af økonomiske hensyn – men vi vil samtidig sikre os, at vi kun gennemfører noget som også matcher de pædagogiske standarder vi gerne vil leve op til i 2020 og som ikke er de samme- ikke kan være de samme, som dem vi havde for bare 20 år siden.

Det er i denne sammenhæng vigtigt at forstå, at vore to områder – dagtilbud og skole – står meget forskellige steder i deres udvikling.

Dagtilbudsområdet er i øjeblikket helt klart præget af, at vi mangler kapacitet. Vi har løftet den pædagogiske standard meget højt – men vi mangler simpelthen pladser. Kampen for at skaffe tilstrækkeligt med pladser vil præge strategien for dagtilbud helt og holdent som minimum de næste 5 år.

På skoleområdet derimod har vi langt de fleste steder kapacitet nok – ja endog ledig kapacitet.

Men som sagt før, så har samfundet forandret sig og bliver ved med at forandre sig og vi skal komme med de rigtige og tilpassede løsninger til denne konstante udfordring. Vi har f.eks. nye pædagogiske dagsordener med inklusion og nye lærerplaner, som sætter nye standarder. Vi oplever også at flere og flere forældre lægger vægt på lidt større sociale og pædagogiske miljøer, også for de mindre børn nu til dags end man gjorde i vores barndom.

Her i efteråret forsøger vi så sammen her i Fællesrådet at tage en gennemgribende Strukturudviklingsdebat. Hvad vil Skoleforeningen? Hvilken vej skal vi gå? Hvad er vores ledetråde? Denne debat er vigtig, for den skulle gerne munde ud i det fremtidige grundlag, den fremtidige struktur, som kan bære os og danne grundlag for det fremtidssikrende arbejde der skal udføres. På nydansk/nytysk er det nok det man kalder for en "Masterplan".

Og ja – den indeholder også forslag om skolelukninger – men det har kvaliteten i hele Skoleforeningen for øje – og det føler vi som Styrelse er den opgave vi er sat til at forholde os til.

ØKONOMI

Jeg sagte det allerede ved fællesrådsmødet i foråret, at Skoleforeningen økonomisk set går hårde tider i møde. Jeg sagde ved mødet i marts, at vi bliver nødt til at spare omkring 5 millioner euro hen over de næste år for at kunne betale regninger og for at give os lidt luft til videreudvikling og digitalisering og at disse penge skal findes i vores eget system, fordi der ikke er en eneste argumentation for at kunne søge om ekstra penge.

Denne situation har desværre ikke forandret sig. Inflationen ligger over 1,5 procent, energipriserne stiger og stiger, de store fagforeninger i Tyskland har forhandlet sig frem til nogle pæne lønstigninger, som selvfølgelig også vores ansatte får, det samme gælder for fagforeningerne på den danske side af grænsen, og på den anden side så står vi stadigvæk i den situation, at vi på lærer- og gymnasielærerområdet lever med overenskomster, som ikke giver samme nøgletal med fx undervisning som i Danmark.

Jeg vil slå fast, at der ikke ligger nogen "god eller dårlig vurdering" i det lige nævnte – det er blot en konstatering og beskrivelse af situationen.

Og misforstå mig nu ikke – vi er glade for lærernes imødekommenhed med at sige ja til en undervisningstime ekstra og dermed hjælpe os et stykke på det økonomiske område og vi sætter helt bestemt på ingen måde spørgsmålstegn ved det store faglige og pædagogiske arbejde der bliver udført til dagligt ude på vores 43 institutioner inden for de gældende overenskomster.

Men systembetinget er der nogle ting, som vi ikke kan være tilfredse med og som vi stadig ønsker at forandre.

Erkendelsen er nemlig, at vi ikke har nogen redskaber til at tvinge hverken lærere eller gymnasielærere tættere på danske forhold, og at det er dette område, hvor vore udgifter er størst og et godt stykke væk fra sammenlignelige normer – så faktum og konsekvensen er, at vi skal finde besparelser ved at skære på alle skoler eller ved at nedlægge nogen – eller en kombination.

Der er lagt op til en del møder her i efteråret og der er blevet sendt meget infomateriale ud til jer / til os, til alle ledere, alle samrådsmedlemmer, generalkonsulatet, Flensborg Avis og også blevet lagt ud på vores hjemmeside og derefter på facebooksiderne "Bevar de danske skoler" og "Debatforum for det danske mindretal".

Det er efter vores bedste overbevisning absolut nødvendigt at være så åbne og transparente i processen som muligt for at vi, at Fællesrådet, kan træffe beslutninger på et så oplyst grundlag som overhovedet muligt, og for at mindretallet så grundigt som muligt er delagtiggjort i vore overvejelser og argumentation. Skoleforeningen har ikke noget at skjule og vi er os vores ansvar for helheden bevidst.

Det ligger i sagens natur, at vores planer selvfølgelig ikke vækker glæde, ja at de på nogen steder vækker modstand og uforståenhed og at der med følelser og bløde argumenter bliver kæmpet for at bevare stederne, men vi som delegerede skal bevare det klare blik for de saglige argumenter og bevare blikket for helheden. Vi skal se Skoleforeningen som helhed selv om ansvaret trykker og vores hjerter måske vil noget andet.

Jeg ønsker os alle sammen et godt fællesrådsmøde.

Tak.

